Statsforvalteren i Agder

Vår dato: 10.06.2026
Vår ref.: 2025/4479
Deres dato:
Deres ref.: 25/13321-1

Agder fylkeskommune
Christiane Maisch Brandvoll
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tørris Sandsæter, 37 01 78 16

Vedtak om tillatelse til peling og midlertidig utfylling i Otra i forbindelse med bygging av ny Ose bru i Bygland kommune

Statsforvalteren i Agder gir Agder fylkeskommune tillatelse til tiltak i Otra i i Bygland kommune. Tiltakene innebærer peling og midlertidig utfylling i forbindelse med bygging av ny Ose bru.

Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr, jf. forurensningsforskriften § 39-4, og opphever tillatelsen av 30.10.2025, jf. forurensningsloven § 18 første ledd nr. 6.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad av 20.05.2026 om tiltak i Otra i Bygland kommune, samt tillatelse til mudring, utfylling og peling i Otra av 30.10.2025.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Agder fylkeskommune tillatelse til tiltak i Otra i Bygland kommune. Tillatelsen omfatter:

a. Utfylling av inntil 2 600 m^3 vasket morenestein og naturstein til midlertidig fylling, samt mudring av disse
b. Etablering av 3 stålrørspeler til fundamentering av brusøyle
c. Utfylling av inntil 800 m^3 stedegne morenemasser til erosjonssikring av brusøyle

Vilkår for tillatelsen følger vedlagt.

Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Agder fylkeskommune skal betale gebyr for vår saksbehandling, jf. varsel om saksbehandlingsgebyr i brev av 25.04.2025. Gebyret fastsettes til sats 6, som tilsvarer kr 47 300,-.

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

1.3 Vedtak om oppheving av tillatelse av 30.10.2025

Statsforvalteren opphever tillatelse av 30.10.2025 til midlertidig utfylling av 2 400 m^3 masser, mudring av 2 800 m^3 stedlig sediment, etablering av 4 peler og erosjonssikring av to brosøyler i Otra i Bygland kommune, gitt til Agder fylkeskommune. Vedtaket er gjort med hjemmel i forurensningsloven § 18 første ledd nr. 6, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav a.

2 Sakens bakgrunn

2.1 Kort om sakens bakgrunn

Agder fylkeskommune (AFK) arbeider med å etablere ny Ose bru i Bygland kommune, rett nord for eksisterende bru ved innløpet til Øvre Åraksfjorden. Den nye brua er prosjektert som en tospennsbru, fundamentert på to landkar og én brusøyle plassert om lag midt i elveløpet.

For å kunne gjennomføre arbeidene med etablering av brusøylen søker AFK om å etablere en midlertidig fylling på vestsiden av elva. Fyllingen skal benyttes for adkomst med pelerigg til området hvor brusøylen skal etableres. Brusøylen skal fundamenteres på elvebunnen uten mudring, ved bruk av tre stålrørpeler som rammes tørt gjennom den midlertidige fyllingen. Pelene vil deretter fylles med betong innvendig, før selve brusøylen støpes på pelene.

Den midlertidige fyllingen skal i sin helhet fjernes etter at brusøylen er etablert. Elvebunnen skal deretter reetableres ved utlegging av elvestein og gytegrus. Brusøylen skal erosjonssikres ved utfylling av inntil 800 m^3 stedegne elvesteinsmasser.

Statsforvalteren mottok søknad fra AFK om mudring, utfylling og peling i Otra den 11.04.2025, og ga tillatelse til tiltakene etter forurensningsloven § 11 den 30.10.2025. I den opprinnelige søknaden var brua prosjektert som en trespennsbru (to brusøyler), hvor det var planlagt å mudre og etablere midlertidige fyllinger fra begge sidene av elva. Den opprinnelige løsningen var mer tidkrevende (5,5 mnd.), og ville vært utfordrende å ferdigstille innenfor den tillatte tiltaksperioden i vann i 2026 (1. mai - 1. september), jf. punkt 2.2.1. AFK v/RISA AS søkte derfor om endring av gjeldende tillatelse for å kunne ferdigstille arbeidene i løpet av 2026, slik at den midlertidige fyllingen ikke må ligge over vinteren.

Statsforvalteren vurderer at endringene er av en slik karakter at de krever ny tillatelse. Saken behandles derfor som en ny søknad om tiltak i vassdrag, og vil erstatte tidligere tillatelse gitt 30.10.2025.

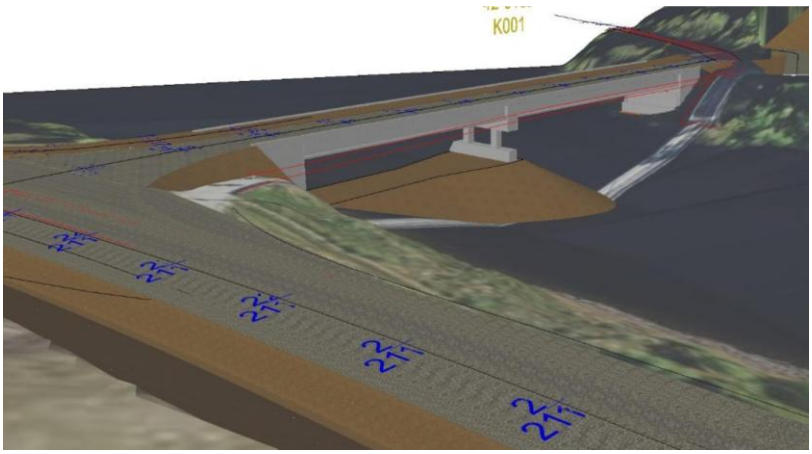

Figur 1: Ny prinsipptegning for Ose bru. Midlertidig fylling i vann er vist i brunt.

Den nye prosjekterte løsningen (se figur 1) innebærer utfylling av inntil 2 600 m³ grov, vasket naturstein og stedegne morenemasser til den midlertidige fyllingen, samt 800 m³ stedegne morenemasser til erosjonssikring av brusøylen. Den midlertidige fyllingen vil berøre et areal på om lag 930 m² elvebunn.

Det er planlagt at arbeidene i vassdraget skal gjennomføres i perioden 1. mai – 1. september 2026. Det blir ikke kontinuerlig arbeid i vann i hele perioden.

2.1.1 Sedimentundersøkelse

Det ble tatt fem sedimentprøver i tiltaksområdet i juni/juli 2025 i forbindelse med søknaden av 11.04.2025 (se figur 2). Undersøkelsene viste at sedimentene ved to av de fem undersøkelsespunktene var forurensede, men i ulik grad, jf. Miljødirektoratets veileder M-608[1]. Sedimentene utenfor det vestre landkaret av dagens bru (Ose5) inneholdt noe forhøyende nivåer av naftalen, acenaften, antracen og benso(a)antracen, tilsvarende tilstandsklasse (TK) III («moderat»). Sedimentene ved det østre brukar (Ose3) var mer belastet, med forhøyede nivåer av 15 (av 16) tjærestoffer. Nivåene tilsvarte TK V («svært dårlig») for antracen og fluoranten, samt for det totale innholdet av tjærestoffer (sum PAH-16), TK IV («dårlig») for elleve forbindelser og TK III («moderat») for to forbindelser. Det ble ikke påvist forurensning i sedimentene midt i elveløpet (Ose1 og Ose2) eller ved land på vestsiden av elva (Ose4) – hvor den midlertidige fyllingen skal etableres.

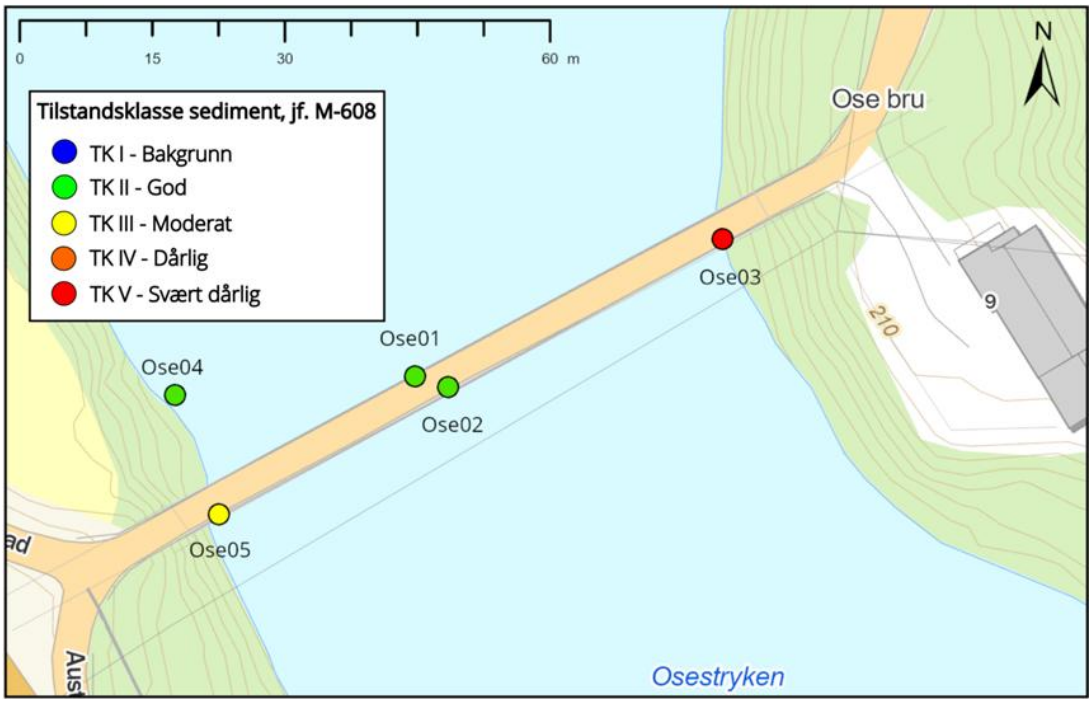

Figur 2: Prøvepunkter sediment symbolisert etter tilstandsklasse, jf. Miljødirketoratets veileder M-608 I 2016.

2.1.2 Planstatus

Gjeldende reguleringsplan for området (planID 201601, «Områderegulering for Ose bygdesenter, vedtatt 16.03.2023) åpner for etablering av ny bru. Arealene i vassdraget hvor tiltakene skal gjennomføres, er avsatt til arealformålet «midlertidig anleggsvirksomhet».

[1] Miljødirektoratets veileder M-608 | 2016 – Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota – revidert 30.10.2020.

2.2 Behandling etter annet regelverk

2.2.1 Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

AFK har i vedtak av 05.11.2025 gitt tillatelse til tiltak i vassdrag knyttet til bygging av ny bru over Otra ved Ose på innløpet av Åraksfjorden i Bygland kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag § 2, jf. lov om laksefisk og innlandsfisk mv. § 7, 2. ledd.

2.2.2 Vannressursloven

Statsforvalteren i Agder har i vedtak av 28.01.2026 gitt dispensasjon fra kravet i vannressursloven § 11 første ledd om å opprettholde det naturlige vegetasjonsbeltet langs Otra ved Ose bru på eiendommene gnr./bnr. 13/15, 15/1, 600/39 og 601/323 i Bygland kommune. Vedtaket er fattet med hjemmel i vannressursloven § 11 tredje ledd.

2.3 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027, med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriftens § 9 eller § 10.

2.3 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Tiltak som medfører bevegelse i sediment, påvirker det akvatiske miljø på flere måter. Virkningene varierer avhengig av bl.a. mengde og hvilke masser det dreier seg om, når, hvor og hvordan tiltak gjennomføres, samt innholdet av miljøgifter i massene. De viktigste konsekvensene av slike tiltak er partikkelspredning og tilslamming av nærliggende områder, samt endring og forringelse av habitat til vannorganismer. Dersom sedimentene er forurenset, kan også forurensning spres. Vi har vurdert det ovennevnte i det som følger.

3.1 Forurensningsfare ved tiltak i sediment

Mange miljøgifter er hydrofobe og binder seg til silt, leire og organisk materiale (partikkelbunden forurensning). Dersom sediment blir forstyrret, f.eks. som følge av mudring og utfylling, kan slike partikler virvles opp. Oppvirvling kan medføre frigjøring av miljøgifter som da kan bli mer biotilgjengelige for vannlevende organismer. Spredning av partikler kan også ha negative effekter på organismer ved å endre lysforholdene i vannet, og kan forringe nedstrøms habitater for fisk dersom det forekommer betydelig tilslamming.

Som nevnt i punkt 2 over, er sedimentene på østsiden av elva svært forurensede. Søknaden av 20.05.2026 omfatter imidlertid ikke mudring eller utfylling i dette området, da ny prosjektert løsning kun omfatter én brusøyle som skal etableres fra midlertidig fylling på vestsiden av elva. Det ble påvist forhøyede verdier av tjærestoffer ved det vestlige brokaret av dagens bru, men ikke midt i elva eller hvor den midlertidige fyllingen nå skal etableres. På bakgrunn av det overnevnte vurderer vi at arbeidene vil medføre en viss fare for at eksisterende forurensning spres nedstrøms, men at denne faren er betydelig redusert med den nye prosjekterte løsningen.

Med unntak av ett prøvepunkt (Ose05) består sedimentene av >90 % sand og <9 % silt. Silt er relativt små partikler (opp til 0,063 mm i størrelse) som lett virvles opp i vannmassene, mens sandpartikler er større (>0,063 mm) og er dermed vanskeligere å virvle opp. Siden elvebunnen i tiltaksområdet hovedsakelig består av grovere masser som stein, grus og sand[2], vurderer Statsforvalteren at oppvirvling av sedimentpartikler og nedstrøms partikkelspredning vil være av mindre omfang. Utfyllingsarbeidene er allerede igangsatt i henhold til rammene gitt i gjeldende tillatelse av 30.10.2025, og AFK v/RISA AS har så langt rapportert om svært lite utslipp av finstoff og lave turbiditetsmålinger. Det vil sannsynligvis forekomme noe blakking av vannmassene under selve utleggingen og fjerningen av den midlertidige fyllingen, men siden andelen av silt er liten, vurderer vi at det meste av partiklene vil sedimentere raskt. Det er imidlertid sterk strøm mot midten av elva, og finkornede masser som virvles opp av tiltakene vil kunne vaskes et stykke nedstrøms og sedimentere i hvor vannstrømmen avtar.

Pga. sterk strøm og stor vannføring vil det være svært utfordrende å etablere en fungerende siltgardin rundt tiltaksområdet. Den midlertidige fyllingen vil medføre en ca. 40% innsnevring av elveløpet som vil øke strømhastigheten ytterligere. I samsvar med tillatelsen etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag av 05.11.2025, stiller vi derfor vilkår om at utlegging og fjerning av den midlertidige fyllingen skal gjennomføres skånsomt for å minimere partikkelspredning nedstrøms tiltaksområdet, jf. vilkår 2.4. Det skal i tillegg benyttes boblegardin når den midlertidige fyllingen fjernes, jf. vilkår 3.1. Vi understreker at det er viktig å begrense spredning av forurensede partikler i størst mulig grad når det gjøres tiltak i området. Vi begrunner dette med at det er viktige naturverdier i tiltaksområdet. Vi stiller samtidig vilkår om måling av turbiditet (partikkelinnhold) i vannmassene under alle tiltak i sediment, jf. vilkår 3.2.

3.2 Forurensningsfare under utfylling

Søknaden innebærer utfylling av grov vasket naturstein og stedegen morenestein fra tiltaksområdet. Søknaden understreker at det ikke vil benyttes sprengstein til utfylling i elva. Vi tar derfor utgangspunkt i at steinen ikke inneholder finstoff fra sprengningsarbeid.

Tilførsel av finstoff i vannmassene kan føre til nedslamming av nærliggende områder. Siden det skal benyttes vasket naturstein til erosjonssikring av brusøylen og den midlertidige fyllingen, vurderer vi at spredning av partikler fra utfyllingsmassene vil være neglisjerbart sammenliknet med oppvirvling av stedlig sediment. Dersom det likevel skulle forekomme noe spredning av finstoff fra

[2] Bjørn Barlaup og Christoph Postler (2017), Notat: Ny Ose bro og hensyn til blekebestanden i Byglandsfjorden.

utfyllingsmassene, vil overvåking av turbiditet etter vår vurdering avdekke dette, slik at nødvendige avbøtende tiltak kan iverksettes, jf. vilkår 3.2.

3.3 Forurensningsfare ved peling

Ose bru skal fundamenteres på to landkar og én brupilar. Sistnevnte skal støpes på tre stålrørspeler som rammes om lag 18–20 meter ned i elvebunnen, omtrent midt i elva. Utførende entreprenør, RISA AS, forventer at pelingsarbeidene i elva vil vare i ni arbeidsdager.

Peling kan føre til oppvirvling av stedegne masser, jf. punkt 3.1. Siden pelene skal rammes tørt gjennom den midlertidige fyllingen, vurderer vi likevel at eventuell partikkelspredning fra pelingsarbeidene vil være av et begrenset omfang.

Anleggsarbeider som peling kan i tillegg generere støy over og under vannoverflaten. Det er kjent at støy fra anleggsarbeider i vann kan påvirke akvatiske organismer, deres viktige biologiske funksjoner og forårsake stress. Det er stor variasjon blant arter når det gjelder påkjenninger fra støy. Reaksjoner avhenger av følsomhet for lyd hos den enkelte art og livsstadier. Bleka vandrer opp- og nedstrøms på den aktuelle strekningen, og det er ikke ønskelig å forstyrre denne vandringen mer en absolutt nødvendig. Boblegardin er et effektivt støyreduserende tiltak som også forhindrer partikkelspredning. Vi stiller derfor vilkår om bruk av boblegardin under peling av brupilaren, jf. vilkår 3.1.

3.4 Disponering av overskuddsmasser

Overskuddsmassene fra den midlertidige utfyllingen er i dette tilfellet å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven §§ 27 første ledd og 27a annet ledd. Ifølge forurensningsloven § 32 første ledd skal næringsavfall som hovedregel leveres til lovlig avfallsanlegg eller gjenvinnes. Siden massene ifølge søknaden vil bestå av vasket naturstein og stein fra morenemasser, vurderer vi at massene kan disponeres på land dersom disponeringen kan defineres som gjenbruk[3] og er avklart med kommunen etter plan- og bygningsloven. Massene kan også gjenbrukes i andre prosjekter. Hvis massene ikke gjenbrukes, skal de leveres til lovlig avfallsanlegg/massemottak, jf. vilkår 4.2.

3.5 Naturverdier og naturmangfoldloven

3.5.1 Naturverdier i tiltaksområdet

Statsforvalteren har bl.a. lagt følgende databaser til grunn for vurderingen: Naturbase, Artskart og Vann-nett. Ut fra det ovennevnte anser vi at kravet til kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig ivaretatt.

Bleke

Bleke er en ferskvannsstasjonær lakseart som finnes i Otravassdraget, inkludert Byglandsfjorden. Arten var tidligere tallrik, men i nyere tid er bestanden blitt kraftig redusert. UniResearch Miljø har på vegne av tiltakshaver utarbeidet et notat som omhandler den planlagte brua og hensynet til blekebestanden i Byglandsfjorden. De skriver at bestanden er å anse som svært sjelden og med høy vernestatus. I forbindelse med tiltaket har de gitt konkrete anbefalinger til tiltaksgjennomføringen. For å sikre gyte- og oppvekstområder for bleke har UniResearch Miljø foreslått at det skal legges ut gytegrus kombinert med stein og blokker rundt brupilarene og brutraseen. Videre påpeker de at pilarene vil påvirke strømmønsteret, og at dette må tas med i vurderingen av massenes plassering. De skriver også at gytegrus over kote 200,0 bør fjernes og flyttes til under kote 200 for å unngå strandingsfare. For å sikre gode vandringsforhold for bleka, anbefaler de at lyssettingen på brua ikke belyser vannspeilet under. Dette bygger på antakelsen om at vandringen skjer hovedsakelig i mørke

[3] Hva som defineres som gjenbruk, er beskrevet i Miljødirektoratets Veileder | M-1243 – *Disponering av jord og stein som ikke er forurenset*.

som en strategi for å unngå predasjon. Sterkt lys ned i vannet kan eksponere fisken, forstyrre vandringen og øke risikoen for predasjon. Til sist er det anbefalt å iverksette tiltak for å forhindre partikkelspredning i vannet, samt å gjennomføre tiltakene når vannstanden og vannhastigheten er lav.

AFK har i tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, datert 05.11.2025, stilt flere vilkår for å ivareta blekebestanden under og etter endt anleggsfase. Sammen med vilkår stilt i denne tillatelsen, vurderer Statsforvalteren at hensynet til Bleka vil være tilstrekkelig ivaretatt under arbeidene med ny Ose bru.

Andre naturverdier
I Naturbase er Otras utløp i Åraksfjorden (Osefeti) registrert som et område av regional verneverdi. Osefeti har en karakteristisk og klassisk deltadannelse med klare mønstre etter gamle elveløp og flygesanddyner.

Ifølge artsdatabankens Artskart er det registrert gaupe (sterkt truet) og fiskeørn (sårbar) i nærheten av tiltaksområdet. Vi vurderer at tiltakene hovedsakelig vil påvirke vannlevende organismer i nærheten av og nedstrøms tiltaksområdet. Vi antar at fugl og annet terrestrisk dyreliv vil kunne påvirkes av tiltakene mens de gjennomføres og trekke seg midlertidig unna. Vi forventer imidlertid at dyreliv på land vil normaliseres når tiltakene er gjennomført.

Krypsiv
Krypsiv er en flerårig plante i sivfamilien som danner tette matter langs bunnen av vassdrag. Arten sprer seg invasivt og kan fortrenge arter som tidligere har eksistert naturlig i området. Naturvernforbundet i Setesdal har tidligere uttrykt bekymring for at endrede strømningsforhold kan øke tilvekst av krypsiv i tiltaksområdet, jf. uttalelsen til søknaden av 11.04.2025. Naturvernforbundet i Setesdal har også klaget på Statsforvalteren vedtak om tillatelse av 30.10.2025, i klage datert 18.11.2025. Naturvernforbundet mente at Statsforvalteren i Agder var forpliktet til å vurdere om den skisserte brukonstruksjonen ville bli til hinder for fremtidig innfrysing av krypsiv, og at problemstillinger rundt isgang og flom ikke så ut til å være vurdert. Klagen ble oversendt til Miljødirektoratet for klagebehandling den 26.01.2026. Klagesaken er ikke ferdig behandlet, og er satt på vent i påvente av Statsforvalterens behandling av søknaden av 20.05.2026.

Før klagen ble oversendt til Miljødirektoratet for klagebehandling, ble AFK som tiltakshaver gitt muligheten til å uttale seg om saken. I deres uttalelse av 09.12.2025 vises det til flere runder med utredninger hvor flom og isgang er vurdert i forbindelse med prosjekteringen av ny Ose bru og tilhørende planarbeid. Ifølge uttalelsen har de aktuelle emnene vært utredet og vurdert av bl.a. Statens vegvesen, Norconsult, Bygland kommune, Norges vassdrags- og energidirektorat og AFK. AFK vurderte derfor at forhold rundt flom og isgang er tilstrekkelig og godt vurdert og ivaretatt i plan- og prosjekteringsarbeidet som er gjort i forbindelse med ny Ose bru.

Under behandling av søknaden av 11.04.2025 vurderte Statsforvalteren at tiltakets størrelse trolig ikke ville ha stor påvirkning på strømningsforholdene i elva, hvor det ble vektlagt at arbeidene skal utføres etappevis, og at utfyllingen på vestsiden skulle fjernes før det ble etablert ny midlertidig fylling på østsiden av elva, jf. vedtak om tillatelse etter forurensningsloven, datert 30.10.2025. I ny prosjektert løsning skal Ose bru bygges som en tospennsbru, som innebærer at det skal etableres én brupilar i elva, istedenfor to, jf. søknaden av 20.05.2026. Det skal derfor kun etableres en midlertidig fylling på vestsiden av elva, hvor pele og støpe-arbeidene skal gjennomføres fra. Slik arbeidene nå er lagt opp, skal den midlertidige fyllingen være fjernet før 1. september 2026, og vil dermed ikke påvirke strømforholdene eller eventuell (styrt) innfrysing av krypsiv i vassdraget vinteren 2026/2027.

Når det kommer til vurderingen av om den skisserte brukonstruksjonen vil være til hinder for fremtidig innfrysning av krypsiv legger vi til grunn at dette har blitt ivaretatt i planarbeidet og er vurdert av andre relevante myndigheter som bl.a. NVE. Når Statsforvalteren gir tillatelse til tiltak, er de å anse som godkjenning av de forurensningsmessige konsekvensene av tiltaket, på gitte vilkår. I dette tilfellet gjelder det forurensning fra utfylling, mudring og peling under bygging av bru. Som forurensningsmyndighet godkjenner vi ikke hvordan en bru skal prosjekteres og utformes eller hvor en bru skal være lokalisert i vassdraget.

3.5.2 Naturmangfoldloven

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Når det gjelder effekter av påvirkningen, er miljøkonsekvenser av tiltak i sediment godt kjent gjennom erfaringer fra lignende prosjekter. Det finnes også omfattende forskning på effekter av miljøgifter på det akvatiske miljø. På bakgrunn av dette legger vi mindre vekt på føre-var-prinsippet som skal legges til grunn for håndtering av usikkerhet knyttet til et tiltaks miljøkonsekvenser, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltakets påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Vi vurderer at det ikke er sannsynlig at tiltakene, utført i henhold til vilkår i tillatelsen, vil gjøre uopprettelig skade på naturmangfoldet. Vi forventer at tiltakene kan medføre kortvarig forringelse av vannmassene lokalt og noe lokal påvirkning på naturmangfoldet. Det må påvises aktsomhet mht. ukjente miljøproblemer i området.

Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vilkår om boblegardin og turbiditetsmåling er eksempler på dette. Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

3.6 Tidsrom for gjennomføring

Som hovedregel er tiltak i sjø og vassdrag ikke tillatt i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene.

I AFK sitt vedtak om tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, datert 05.11.2025, er det allerede stilt vilkår om at tiltakene skal gjennomføres i perioden 1. mai – 1. september, av hensyn til gyteperiodene til bleke og ørret.

Dersom begge tidsbegrensningene skulle gjelde, ville dette utgjort en betydelig restriksjon for gjennomføringen av arbeidene. Vi lar hensynet til bleke og ørret veie tyngst, og fraviker derfor hovedregelen om forbudsperiode i tiden 15. mai – 15. september. Vi stiller dermed vilkår om tidsbegrensning i samsvar med overnevnte tillatelse, og tillater ikke at tiltak i vann gjennomføres utenfor perioden 1. mai – 1. september, jf. vilkår 1.2.

3.7 Vannforskriften

Tiltaksområdet berører vannforekomstene Otra - Langeid til Åraksfjorden (ID: 021-960-R) og Åraksfjorden (ID: 021-1064-L). I Vann-nett er begge vannforekomstene registrert med «moderat» økologisk tilstand og «ikke klassifisert» kjemisk tilstand. De omsøkte tiltakene berører kun en begrenset del av vannforekomstene. Statsforvalteren mener derfor at det er rimelig å anta at tiltakene ikke vil forringe miljøtilstanden i vannforekomstene i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt vannforekomstene når miljømålene eller ikke, jf. vannforskriften § 4, forutsatt at tillatelsens vilkår overholdes. Vi vurderer derfor at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse i det aktuelle tilfellet.

3.8 Konklusjon

Tiltakene som beskrives i søknaden 20.05.2026, representerer samlet sett et mindre omfattende inngrep enn tiltakene Statsforvalteren gav tillatelse til i vedtaket av 30.10.2025. På grunn av dybdeforholdene i elva vil det totale volumet av den midlertidige fyllingen bli noe større, men den nye løsningen innebærer ikke mudring av stedlig sediment eller tiltak i de forurensede massene på østsiden av elva. Samtidig er antall brupilarer i elva er redusert fra to til én, antall peler er redusert fra fire til tre og omfanget av berørt elvebunn vil reduseres med nesten 600 m^2.

Etter en samlet vurdering finner Statsforvalteren grunnlag for å gi tillatelse til tiltakene på visse vilkår. Forutsatt at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene, mener vi at tiltakene ikke vil føre til uakseptable miljøpåvirkninger for naturmangfoldet og forringelse av vannforekomsten. I denne sammenheng viser vi særlig til vilkåret om boblegardin, samt vilkåret om måling av turbiditet. Vilkårene er etter vår vurdering i samsvar med naturmangfoldlovens prinsipper.

4 Saksgang

4.1 Høringsuttalelser

Statsforvalteren sendte den 22.05.2026 søknaden på en begrenset høring til grunneiere, naboer og berørte parter. Vi har mottatt to innspill som er oppsummert nedenfor.

Otra Kraft DA og Otteraaens Brugsierforening, 27.05.2026
Otra Kraft DA og Otteraaens Brugseierforening uttalte seg til søknaden som regulant i Otravassdraget. De bemerket at endringen gjaldt en løsning med færre brupilarer, og at dette var en forbedring mtp. flomhåndtering og fare for tilstopping. De hadde ellers ingen merknader til søknaden.

Naturvernforbundet i Setesdal, 04.06.2026
Naturvernforbundet sitt lokallag i Setesdal uttalte seg om de påbegynte arbeidene med utlegging av stein til den midlertidige fyllingen. De stiller seg tvilende til om kravene i tillatelsen av 30.10.2026 er overholdt, og viser til at det er gjort flere observasjoner av blakking av vannmassene nedstrøms tiltaksområdet til Reiårsfossen Camping – hvor turbiditeten gradvis avtar. De skriver også at utfyllingsarbeider er utført i perioder med mye nedbør og unormalt høy vannføring. Uttalelsen utrykker også bekymring for partikkelspredningen som kan forekomme når den midlertidige fyllingen skal fjernes.

Uttalelsene ble oversendt tiltakshaver for kommentar den 05.06.2026. Ansvarlig søker og utførende entreprenør, RISA AS, har kommentert uttalelsen til Naturvernforbundet i Setesdal. Kommentaren er oppsummert på neste side.

RISA AS, 09.06.2026
Entreprenørs oppfatningen er at utfyllingen etter forholdene har gitt svært lite avrenning av partikler. I sin kommentar til overnevnte uttalelse har utførende entreprenør og ansvarlig søker, RISA AS, oversendt turbiditetsmålingene fra nedstrøms målestasjon i perioden 05.05.2026 – 19.05.2026 og redegjort for samtlige overskridelser (fire totalt) av grenseverdien for turbiditet fastsatt i tillatelsen av 30.10.2025

Den første overskridelsen oppstod i forbindelse med en test gjennomført 05.05.2026, hvor entreprenør ønsket å undersøke utslaget på turbiditetsloggeren ved utlegging av uvasket stein. Testen resulterte i et umiddelbart utslag i målt turbiditet, og avklarte dermed behovet for å vaske massene før utlegging. Entreprenøren opplyser at det samme dag ble gjennomført flere justeringer av utleggingsmetoden. Siden det ikke ble målt overskridelser i perioden 06.05.2026 – 15.05.2026, dokumenterer de vedlagte målingene at tiltakene har hatt ønsket effekt.

Det ble registrert to nye overskridelser den 16. og 17. mai. Disse sammenfaller med et betydelig nedbørsfall i perioden 16.05.2026–19.05.2026. Ettersom det ikke ble utført arbeid på anlegget i denne perioden, viser entreprenøren til at økt vannstand kan ha ført til at vann har strømmet over toppen av fyllingen, som normalt ligger over vann. Det er ikke rapportert om ytterligere avvik etter 17.05.2026. Anleggsarbeidet har vært stanset de siste ukene i påvente av Statsforvalterens behandling av søknaden av 20.05.2026.

4.2 Klage på tillatelse av 30.10.2025
Naturvernforbundet i Setesdal klaget på Statsforvalteren vedtak om tillatelse av 30.10.2025, i klage datert 18.11.2025. Klagen anfører at Statsforvalteren i Agder var forpliktet til å vurdere om den skisserte brukonstruksjonen ville bli til hinder for fremtidig innfrysing av krypsiv, og at problemstillinger rundt isgang og flom ikke så ut til å være vurdert. Klagen ble oversendt til Miljødirektoratet for klagebehandling den 26.01.2026. Klagesaken er ikke ferdig behandlet, og er satt på vent i påventa av Statsforvalterens behandling av søknaden av 20.05.2026. Dette vedtaket opphever den påklagde tillatelsen, jf. punkt 3.1.

5 Endring og omgjøring
Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført. Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake med hjemmel i forurensningsloven § 18.

6 Ansvarsforhold og behandling av andre myndigheter
Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver er ansvarlig for at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Vi minner for øvrig om meldeplikten til Norsk maritimt museum ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidene.

Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre brukerinteresser som kan bli berørt. Vi forutsetter at privatrettslige forhold er avgjort før tiltakene finner sted. Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

7 Klagerett

Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver eller anleggseier for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler, jf. bl.a. §§ 10 og 17 i forurensningsloven.

AFK og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket om tillatelse og på saksbehandlingsgebyret (gebyrsatsen). En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme frem.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Agder.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
seksjonsleder
Seksjon forurensning

Tørris Sandsæter
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1	Vedlegg 1 - Vilkår til tillatelsen

Mottakere:

Kopi til:

OTRA KRAFT DA		Setesdalsvegen 3455	4748	RYSSTAD
Å ENERGI VANNKRAFT AS		Postboks 603 Lundsiden	4606	KRISTIANSAND S
Bygland kommune		Sentrum 18	4745	BYGLAND
Statens vegvesen		Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER
RISA AS	Anders Skordal Fiskum	Postboks 14	4367	NÆRBØ
NATURVERNFORBUNDET I SETESDAL		c/o Karin Bøe Flateland grendefelt 17	4747	VALLE
BYGLAND JEGER- OG FISKARLAG		Åkhusvegen 17	4745	BYGLAND
OSE WATER AS		Austad 84	4745	BYGLAND
OSE EIENDOM AS		Austad 84	4745	BYGLAND
Dreng Ose		Setesdalsvegen 2359	4745	Bygland
Dagfinn Borgi		Bryggjevegen 13	4745	Bygland
Vegard Hellestøl Heia		Austad 9	4745	Bygland
Miljødirektoratet	Runar Mathisen	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Christiane Maisch Brandvoll				

Vilkår til tillatelse til peling og midlertidig utfylling i Otra i forbindelse med bygging av ny Ose bru Bygland kommune

1. Tillatelsens ramme og varighet

1.1. Det kan utføres følgende tiltak i forbindelse med etablering av ny Ose bru i Bygland kommune:

d. Utfylling av inntil 2 600 m^3 vasket naturstein til midlertidig fylling, samt mudring av disse
e. Etablering av 3 stålrørspeler til fundamentering av brusøyle
f. Utfylling av inntil 800 m^3 stedegne morenemasser til erosjonssikring av brusøyle

1.2. Tiltakene i vann skal ikke gjennomføres utenfor perioden 1. mai – 1. september.

1.3. Tillatelsen gjelder i to år fra og med vedtaksdato.

2. Generelle vilkår

2.1. Agder fylkeskommune (heretter kalt tiltakshaver) er ansvarlig for at krav i tillatelsen overholdes. Når tiltakshaver engasjerer entreprenør til å utføre oppgaver, skal tiltakshaver sørge for at utførende entreprenør er kjent med og følger opp vilkår i tillatelsen.

Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltaket er avsluttet.

2.2. Tiltakshaver skal varsle Statsforvalteren når arbeidene er avsluttet. Varsel sendes på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no og merkes med saksnummer 2025/4479.

2.3. Tiltakshaver skal gjennomføre en miljørisikovurdering av arbeidene i vann, som skal vise at tiltakshaver har kunnskap om og oversikt over hvilken risiko arbeidene utgjør for ytre miljø.

Tiltakshaver skal forsikre seg om at utførende entrepenør har etablert system for internkontroll slik at tillatelsens krav og krav som følger av annet miljøregelverk, overholdes.

2.4. Tiltakshaver skal velge en skånsom metode for utlegging og fjerning av den midlertidige fyllingen for å minimere partikkelspredning.

Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltaket kan berøre miljøet negativt.

Teknologien skal vurderes underveis i arbeidet og kriterier for bytte av teknologi skal beskrives i internkontrollen.

3. Avbøtende tiltak

3.1. Boblegardin skal benyttes når den midlertidige fyllingen fjernes, og som sprednings- og støybegrensende tiltak under peling av brusøyle. Plassering og størrelse av boblegardinen skal tilpasses tiltaket og dets påvirkning. Boblegardinen skal kontrolleres jevnlig for funksjon, og må ikke fjernes før arbeidene er avsluttet, og turbiditetsmålinger, jf. vilkår 3.2, viser at det ikke er partikkelforurensning i tiltaksområdet.

3.2. Det skal utføres kontinuerlig måling av turbiditet under tiltak i sediment. Målingene skal være representative for påvirkningen av tiltakene. Alle målinger skal loggføres. Det skal minimum etableres én referansestasjon i området som ikke er påvirket av arbeidene. Turbiditet skal måles ved alle stasjoner samtidig.

Grenseverdien settes til referanseverdi pluss 10 NTU. Tid mellom hver avlesing skal ikke overstige 10 minutter. Ved overskridelse av grenseverdien utover en periode på 20 minutter skal arbeidene skal stanses, nødvendige tiltak iverksettes og Statsforvalteren varsles. Tiltaket kan gjenopptas når turbiditeten er lavere enn grenseverdien.

4. Utfylling

4.1. Mengden og typen utfylte masser, tidspunkt for utfylling samt utfyllingssted skal loggføres. Loggen skal legges ved i sluttrapporten.

4.2. Overskuddsmassene fra den midlertidige fyllingen kan disponeres på land dersom disponeringen kan defineres som gjenbruk[4] og er avklart med kommunen etter plan- og bygningsloven. Massene kan også gjenbrukes i andre prosjekter. Hvis massene ikke gjenbrukes, skal de leveres til lovlig avfallsanlegg/massemottak.

5. Rapportering

5.1. Statsforvalteren skal ha sluttrapport om arbeidene som er utført, innen seks uker etter at tiltakene er avsluttet. Rapporten skal dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt.

[4] Hva som defineres som gjenbruk, er beskrevet i Miljødirektoratets Veileder | M-1243 – *Disponering av jord og stein som ikke er forurenset*.